

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 51/2023-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Medzinárodnej investičnej banky**, Vaci ut. 188, Budapešť, Maďarská republika, zastúpenej advokátskou kanceláriou CREDIS Law s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, IČO 35 955 341, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Grigel', proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 R 2/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 R 2/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 R 2/2014 konal bez zbytočných priet'ahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** sťažovateľke nahradiť trovy konania v sume **758,53 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 R 2/2014. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a zároveň jej priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.
2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 51/2023-14 zo 7. februára 2023 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 R 2/2014.
3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je bankou, ktorá bola založená v roku 1970 viacerými štátmi. V súčasnosti sú členskými štátmi Slovenská republika, Česká republika, Bulharská republika, Kubánska republika, Maďarsko, Mongolsko, Rumunsko, Ruská federácia a Vietnamská socialistická republika. Dohoda o založení Medzinárodnej investičnej banky a Štatút Medzinárodnej investičnej banky boli zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky pod č. 19/2015 Z. z. Sťažovateľka sa zameriava predovšetkým na poskytovanie strednodobých a dlhodobých financovaní projektov zameraných na podporu ekonomického, sociálneho a environmentálneho rozvoja členských štátov.
4. Sťažovateľka je účastníkom konkurzného konania úpadcu DIXIA SOLLARIS, s. r. o., Nám. Slobody 1, Bratislava, IČO 36 281 212 (ďalej aj „úpadca“), vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 R 2/2014 v postavení veriteľa.
5. V roku 2006 úpadca predstavil sťažovateľke ambiciózný plán týkajúci sa realizácie výstavby polyfunkčného objektu [REDAKOVANÉ], ktorý mal centrum Bratislavy obohatiť nielen o atraktívne bývanie, ale aj o obchodnú zónu, kancelárske priestory, možnosti parkovania a viaceré zaujímavé služby, okrem iného aj o materskú školu, ktorej realizácia bola jednou z podmienok Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.
6. Na základe zmluvy o úvere z 2. augusta 2010 poskytla sťažovateľka úpadcovi úver na účely výstavby polyfunkčného objektu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vo výške 9 000 000 eur.
7. V roku 2014 bol projekt ukončený, avšak úpadca si voči sťažovateľke nesplnil svoje záväzky riadne a včas. Z tohto dôvodu sťažovateľka podala návrh na začatie reštrukturalizačného konania, na základe ktorého 15. júla 2014 vydal okresný súd uznesenie sp. zn. 8 R 2/2014 (Obchodný vestník č. 138/2014), ktorým sa začalo reštrukturalizačné konanie proti úpadcovi.

8. Následne 22. júna 2015 vydal okresný súd uznesenie sp. zn. 8 R 2/2014 (Obchodný vestník č. 122/2015), ktorým zamietol reštrukturalizačný plán úpadcu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 30. júna 2015. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, ktorému Krajský súd v Bratislave nevyhovel.

9. Dňa 30. októbra 2015 okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 8 R 2/2014 (Obchodný vestník č. 209/2015), ktorým rozhodol (i) o zastavení reštrukturalizačného konania s tým, že začal konkurz na majetok úpadcu, (ii) vyhlásil konkurz na majetok úpadcu a (iii) ustanovil správcu konkurznej podstaty.

10. Dňa 20. decembra 2016 sa uskutočnilo zasadnutie veriteľského výboru (Obchodný vestník č. 247/2016), na ktorom bola prejednaná žiadosť o udelenie záväzného pokynu a návrh záväzného pokynu na speňaženie majetku tvoriaceho podnik úpadcu a zaradeného do všeobecnej podstaty, a to prostredníctvom ponukového konania organizovaného správcom.

11. Dňa 27. januára 2017 sa uskutočnilo zasadnutie veriteľského výboru (Obchodný vestník č. 22/2017), ktorého predmetom bolo prerokovanie ponuky záujemcu SPRÁVA A INKASO POHLADÁVOK, s. r. o., ako víťaznej ponuky a veriteľský výbor uložil správcovi uzatvoriť zmluvu o predaji podniku.

12. Na jeho základe 7. februára 2017 úpadca v zastúpení správcu uzatvoril zmluvu so spoločnosťou SPRÁVA A INKASO POHLADÁVOK, s. r. o., na základe ktorej došlo k predaju polyfunkčného objektu [REDAKOVANÉ] za cenu 4,2 milióna eur. Od tohto dátumu, hoci uplynulo viac ako päť rokov, dosiaľ konkurzné konanie nie je ukončené.

13. Sťažovateľka si pohľadávku z titulu poskytnutého úveru v celkovej výške 9 118 744,03 eur prihlásila do konkurzného konania prihláškou z 11. decembra 2015, jej existencia ani výška nie sú sporné a je uznaná správcom.

II.

Argumentácia sťažovateľky

14. Podstatou argumentácie sťažovateľky je tvrdenie o tom, že v napadnutom konaní zo strany okresného súdu dochádza k zbytočným priet'ahom.

15. Dňa 7. februára 2017 došlo k predaju polyfunkčného objektu [REDAKOVANÉ]. Od tohto dátumu uplynulo viac ako päť rokov a konkurzné konanie dosiaľ nie je ukončené.

16. S ohľadom na to, že sťažovateľka má záujem na skončení konkurzného konania bez zbytočných priet'ahov v konaní s cieľom uspokojenia svojej pohľadávky, domáhala sa odstránenia priet'ahov v konaní a zároveň dohľadu súdu nad činnosťou, resp. skôr pasivitou správcu.

17. Podaním z 24. augusta 2021 sťažovateľka podala podnet na vykonanie dohľadu súdu nad činnosťou správcu a zároveň na usmernenie správcu. Predmetom tohto dohľadu malo byť preskúmanie činnosti správcu týkajúcej sa žiadosti sťažovateľky o realizáciu čiastočného rozvrhu konkurzného výť'azku. Okresný súd nijako nereagoval.

18. Následne po tom, čo sťažovateľka zistila, že sudkyňa JUDr. Katarína Bartalská z dôvodu pozastavenia výkonu svojej funkcie nevykonávala viac funkciu konkurznej sudkyne v danom

konaní, podaním z 1. februára 2022 sťažovateľka podala ďalší podnet tentokrát na pridelenie dozorujúceho sudcu.

19. Podpredseda okresného súdu listom č. k. Spr 106/22 z 18. februára 2022 sťažovateľke oznámil, že podľa dodatku č. 3 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2021 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. Ivone Hrčekovej. Zároveň podpredseda okresného súdu sťažovateľke oznámil, že okresný súd bude vo veci priebežne konať. Napriek tomuto prísľubu súd nijako nekoná.

20. Podaním z 15. apríla 2022 sťažovateľka opätovne podala žiadosť o vykonanie dohľadu súdu nad činnosťou správcu a zároveň oznámila, že vo veci sú priesťahy v konaní. Sťažovateľka osobitne poukázala na to, že okresný súd sa dosiaľ nijako nezaoberal podnetmi sťažovateľky na vykonanie dohľadu nad činnosťou správcu. Na toto podanie ani konkurzná sudkyňa, ani podpredseda súdu nijako nereagovali.

21. Dňa 28. júna 2022 sťažovateľka dala podnet na postup podľa § 27 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). Opakovaný podnet na dohľad nad činnosťou správcu, ako aj opakovaný podnet na postup podľa § 27 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sťažovateľka podala 19. septembra 2022. Na žiadne podania sťažovateľky okresný súd do dnešného dňa nereagoval.

22. Sťažovateľka podala sťažnosť vo veci prerokovania veci bez zbytočných priesťahov v konaní, ktorú podpredseda okresného súdu fakticky akceptoval, keď ustanovil konkurzného sudcu a keď uviedol, že okresný súd bude vo veci priebežne konať.

23. Sťažovateľka zastáva názor, že ako účastníkovi konkurzného konania, ktorý má záujem na zákonom a správnom vedení konkurzného konania vedeného na okresnom súde s cieľom urýchleného skončenia veci a zároveň uspokojenia jej riadne prihlásenej a uznanej pohľadávky z konkurzného výťažku, bolo pasívnym postupom okresného súdu porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Podľa sťažovateľky nadmerná vyťaženosť a zaťaženosť sudcov okresného súdu, ako aj fluktuácia zamestnancov, dočasné práceneschopnosti, čerpanie dovolení a vo všeobecnosti existencia stavu okresného súdu ako jedného z personálne najpoddimenzovanejších a najpreťaženejších súdov, ako na to poukázal samotný okresný súd vo svojom vyjadrení z 18. februára 2022, nemôžu byť a nie sú dôvodom na to, aby vo veci vznikali priesťahy v konaní.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

25. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval predseda okresného súdu, ktorý v podaní č. k. 1SprV/124/2023 z 3. marca 2023 uviedol, že reštrukturalizačné konanie sa začalo na základe návrhu sťažovateľky uznesením z 15. júla 2014. Vec bola pôvodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Kataríne Bartalskej, na základe dodatku č. 4 k rozvrhu práce okresného súdu pre rok 2020 bola vec 15. júna 2020 pridelená na prejednanie

a rozhodnutie zákonnej sudkyne JUDr. Ivone Hrčkovéj, na základe dodatku č. 6 k rozvrhu práce okresného súdu pre rok 2020 bola vec 10. júla 2020 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyne Mgr. Veronike Meninovej, na základe dodatku č. 3 k rozvrhu práce okresného súdu pre rok 2021 bola vec 28. mája 2021 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyne JUDr. Ivone Hrčkovéj a od 19. júla 2022 bola vec na základe dodatku č. 4 k rozvrhu práce okresného súdu pre rok 2022 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyne JUDr. Lenke Čadanovej.

26. Predseda okresného súdu konštatoval, že v predmetnom konaní došlo zo strany okresného súdu k priet'ahom, a to predovšetkým vo vzťahu k rozhodnutiu o podnetoch s'ťažovateľky z 28. júna 2022. Podľa predsedu okresného súdu k vzniku priet'ahov v konaní došlo z objektívnych príčin, bez subjektívneho zavinenia zákonnej sudkyne JUDr. Lenky Čadanovej, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia súdneho oddelenia zákonnej sudkyne 33 R, ktorá je zároveň zákonnou sudkyňou v oddeleniach 33 K, 33 NcKR, 33 OdK, 33 OdS, 33 Odi, 49 Nsre, 49 Pok, 49 Exre, 49 CbR, 16 Cbi. Vysoký počet vecí v oddeleniach zákonnej sudkyne a potreba ich vybavovania v poradí, v akom boli podané na súde, neumožnili zákonnej sudkyne bezpriet'ahový postup vo veci. Zároveň v predmetnom konaní k vzniku priet'ahov prispelo aj opakované prerozdeľovanie vecí a s tým súvisiaca potreba nového zákonného sudcu na preštudovanie vecí.

27. Vo vzťahu k dohľadu súdu nad činnosťou správcu I&R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., Šoltésovej 2, Bratislava, značka správcu: S 1436, predseda okresného súdu poukázal na obsah prvej reštančnej správy podľa § 85 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii doručenej súdu 28. októbra 2022, z ktorej vyplýva, že prebiehajú súdne konania vyvolané alebo súvisiace s konkurzom, vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6Cbi/7/2016, pričom správca v súčasnosti neeviduje žiadny majetok podliehajúci konkurzu zapísaný v súpise všeobecnej podstaty úpadcu, ktorý by bol vedený ako nespeňažený.

28. Podľa názoru predsedu okresného súdu za priet'ahy v súdnych konaniach a celkovú dĺžku konaní na tunajšom súde nenesie zodpovednosť tunajší súd a jeho sudcovia, ale samotný štát.

29. Predseda okresného súdu od mesiaca jún 2020 na základe stanovenej metodiky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky žiadal o pridelenie 5 miest stálych sudcov a 4 hosťujúcich sudcov. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky však okresnému súdu pridelo iba dvoch sudcov. Stav okresného súdu teda od 1. januára 2021 je 34 sudcov vo výkone z rozpočtovaných 46 miest.

30. Predseda okresného súdu navrhol, že v prípade, ak ústavný súd dospeje k záveru, že právo s'ťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov bolo porušené, aby zväžil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal s'ťažovateľke finančné zadosťučinenie v plne uplatnenej výške.

31. Predseda okresného súdu navrhol, aby ústavný súd prihliadal aj na skutočnosť, že okresný súd vo veci konal čo možno najplynulejšie, pokiaľ mu to dovolili objektívne okolnosti spočívajúce v zaťaženi súdnych sudcov a zamestnancov patriacich do ich oddelení, a k predĺženiu konania prispelo opakované prerozdeľovanie vecí zákonným sudcom. Výšku primeraného zadosťučinenia požadovaného s'ťažovateľkou predseda okresného súdu považuje za neprimerane vysokú a v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, z ktorej možno dospieť k záveru, že

primerané zadost'učinenie za jeden rok priet'ahov v konaní nezvykne presahovať sumu 500 eur (napríklad nálezy ústavného súdu sp. zn. 1. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018).

III.2. Replika s'ťažovateľky:

32. S'ťažovateľka v replike z 15. marca 2023 k vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedla, že okresný súd nepopiera skutočnosť, že v prípade s'ťažovateľky došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, rovnako nepopiera skutočnosť, že podnetmi, ktoré s'ťažovateľka predložila nielen samotnému súdu, ale aj podpredsedovi súdu a ktorými sa domáhala výkonu dohľadu v konkurznom konaní vedenom súdom pod sp. zn. 8R/2/2014, sa okresný súd nijako nezaoberal a bol nečinný.

33. Podľa s'ťažovateľky enormná zaťaženosť súdu, jeho personálne poddimenzovanie, časté prerozdelenie spisov viacerým sudcom a celkovo systémové zlyhanie pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy v konaní.

34. Samotné konkurzné konanie vo veci s'ťažovateľky trvá od roku 2014 a za dobu takmer desiatich rokov napriek tomu, že majetok úpadcu je speňažený, konkurzné konanie nie je dosiaľ skončené. S'ťažovateľka si v konkurznom konaní uplatnila pohľadávku vo výške 9 118 744,03 eur, z ktorej žiadna časť jej dosiaľ nebola uhradená. Celé konkurzné konanie a súvisiace incidenčné konania prebiehali podľa s'ťažovateľky prinajmenšom neštandardne, keď vo veci od roku 2019 je Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Prezídiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou vedené trestné stíhanie pod ČVS: PPZ-140/NKA-ZA2-2021 a PPZ-325/NKA-ZA2-2019, proti viacerým osobám bolo vznesené obvinenie (aj bývalým sudcom okresného súdu, ktorí v týchto konaniach rozhodovali celkom zjavne proti záujmom s'ťažovateľky). S'ťažovateľka si aj v týchto trestných konaniach bola nútená uplatňovať si pohľadávku z titulu náhrady škody vo výške 3 524 928,06 eur.

35. S'ťažovateľka uvádza, že reálne utrpela majetkovú škodu, ktorej náhrady sa nedokáže prostredníctvom štátnych orgánov Slovenskej republiky domôcť.

36. S'ťažovateľka nesúhlasí s návrhom okresného súdu na zníženie primeraného finančného zadost'učinenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

37. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej s'ťažnosti, keďže na základe podania okresného súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie a repliku s'ťažovateľky, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

38. Podstatou argumentácie s'ťažovateľky je námietka porušenia už označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konkurznom konaní.

39. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

41. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku.

42. Základným cieľom a účelom konkurzného konania nie je dosiahnutie uspokojenia iba nároku jedného z veriteľov, ale pomerné uspokojenie všetkých veriteľov. Na túto skutočnosť musí prihliadať ústavný súd vtedy, ak rozhoduje o sťažnosti jedného z veriteľov, ktorý namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aj keď je nepochybné, že ústava priznáva právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov každému z veriteľov aj v konkurznom konaní, a to od okamihu, keď sa prihlásením svojej pohľadávky stal účastníkom tohto konania. Vzhľadom na uvedené ale podľa názoru ústavného súdu nemožno postup konkurzného súdu, resp. správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní posudzovať rovnako rigorózne, ako to je v prípade, keď sa ochrana podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uplatňuje výlučne vo veci účastníka konania, t. j. len v „jeho veci, resp. jeho záležitosti“.

43. Miera a povaha zodpovednosti všeobecného (konkurzného) súdu za postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní je daná rozsahom jeho oprávnení, ktoré mu zákon vo vzťahu k tomuto subjektu konkurzného konania priznáva. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu možno hovoriť o prietahoch v konkurznom konaní vtedy, ak súd vôbec nevyužije vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty tie prostriedky, ktorých účelom je zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, prípadne ak k ich použitiu siahne až vtedy, keď je ich účinok na dosiahnutie tohto účelu minimalizovaný alebo vylúčený (m. m. I. ÚS 57/97, III. ÚS 199/02).

44. Úlohou ústavného súdu nie je určovať namiesto konkurzného súdu optimálny postup v danej veci, ale posúdiť, či ním prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva na konanie bez zbytočných prietahov, teda či postup konkurzného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02).

45. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

46. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že účelom konkurzného konania je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku. Naplnenie tohto cieľa vyžaduje spravidla riešenie väčšieho množstva skutkových a právnych otázok spojených so zistením a zabezpečením majetku patriaceho do konkurznej podstaty, jeho speňažením, zistením a následným uspokojením pohľadávok konkurzných veriteľov, riešením incidenčných sporov a pod. V dôsledku tejto skutočnosti možno spravidla konkurzné konanie z hľadiska kritérií uplatňovaných ústavným súdom v rámci posúdenia existencie zbytočných prietáhov v konaní kvalifikovať ako právne a fakticky zložené (m. m. II. ÚS 85/04, II. ÚS 72/07).

47. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu vyplýva, že k právnej a faktickej zložitosti veci a hlavne k celkovej dĺžke konania prispela aj skutočnosť vedenia incidečných konaní (konania súvisiace s vyhláseným konkurzom).

48. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľky v postavení konkurzného veriteľa. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by výrazne prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

49. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

50. Vyjadrenie okresného súdu, v ktorom poukázal na nedostatočné obsadenie súdu, ústavný súd nemohol akceptovať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou (napr. I. ÚS 3/2020) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní.

51. Z vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že 4. júla 2014 bol podaný návrh na povolenie reštrukturalizácie dlžníka. Dňa 15. júla 2014 bolo vydané uznesenie o začatí reštrukturalizačného konania. Uznesením zo 4. augusta 2014 okresný súd povolil reštrukturalizáciu dlžníka. Dňa 22. júna 2015 okresný súd vydal uznesenie o zamietnutí reštrukturalizačného plánu dlžníka. Uznesením z 5. novembra 2014 okresný súd zastavil reštrukturalizačné konanie na majetok dlžníka, začal konkurzné konanie a vyhlásil konkurz. Dňa 7. februára 2017 úpadca DIXIA SOLLARIS, s. r. o.

v konkurze, v mene a na účet ktorého konal správca konkurznej podstaty I&R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., ako predávajúci uzatvoril so spoločnosťou SPRÁVA A INKASO POHLADÁVOK, s. r. o., Trenčianska 57, Bratislava, IČO 45 284 385, ako kupujúcim zmluvu o predaji podniku úpadcu, na základe ktorej správca previedol podnik úpadcu na kupujúceho.

52. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného celkovo trvalo približne 8 rokov a 10 mesiacov.

53. Ústavný súd zistil, že podaním z 24. augusta 2021 sťažovateľka podala podnet na vykonanie dohľadu súdu nad činnosťou správcu a zároveň na usmernenie správcu. Podaním z 1. februára 2022 sťažovateľka podala podnet na pridelenie dozorujúceho sudcu. Podaním z 15. apríla 2022 sťažovateľka opätovne podala žiadosť o vykonanie dohľadu súdu nad činnosťou správcu a zároveň oznámila, že vo veci sú prietahy v konaní. Dňa 28. júna 2022 sťažovateľka dala podnet na postup podľa § 27 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a 19. septembra 2022 podala sťažovateľka opakovaný podnet.

54. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa nezaoberal podnetmi sťažovateľky na vykonanie dohľadu nad činnosťou správcu. Taktiež z vyjadrenia predsedu okresného súdu vyplýva, že v predmetnom konaní došlo zo strany okresného súdu k prietahom, a to predovšetkým vo vzťahu k rozhodnutiu o podnetoch sťažovateľky. Uvedená nečinnosť okresného súdu predstavuje nečinnosť v takom rozsahu, ktorý je nezlučiteľný s imperatívom v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

55. Ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu vo veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov konkurzného konania. Nečinnosťou okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

56. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

57. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza, keďže napadnuté konkurzné konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

58. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

59. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, ak o to požiadal.

60. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

61. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur, ktoré odôvodnila dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty.

62. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadostučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

63. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil jeho nečinnosť spočívajúcu v nereagovaní na podnety zo strany sťažovateľky na dohľad nad postupom správcu. Ústavný súd takto aj po zohľadnení celkovej dĺžky konania na okresnom súde a s prihliadnutím na predaj podniku úpadcu už v roku 2017, ale aj na potrebu vedenia incidenčných konaní dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadostučinenia sťažovateľke v sume 1 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

64. Vzhľadom na priznanie finančného zadostučinenia v už uvedenej sume oproti sťažovateľkou navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

65. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 758,53 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

66. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti, replika k vyjadreniu predsedu okresného súdu) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,83 eur a za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur a za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 758,53 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto výsledná suma je zvýšená o 20 % (126,42 eur).

67. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu